

FIRTINADA YOL ALMAK: ROMANYA'NIN SİYASİ ÇALKANTILARI VE DIŞ MÜDAHALELER ARASINDA EKONOMİK REFORMLAR - DAILY SABAH - 10.01.2025

Teoman Ertuğrul TULUN

Analyst

Blog No: 5
19.02.2025

Bu yazı 10 Ocak 2025 tarihinde Hürriyet Daily Newsda İngilizce yayınlamıştır. AVİM Çevirmeni Ahmet Can Öktem makalenin tercümesine katkı sağlamıştır. Yazının orijinali için tıklayınız: https://www.dailysabah.com/opinion/op-ed/in-the-wake-of-election-turmoil-romania-faces-political-crisis

Daily Sabah (10.01.2025)

Dr. Teoman Ertuğrul TULUN*

20 Aralık 2024ten bu yana, Romanya büyük oranda siyasi ve ekonomik çalkantı yaşamaktadır. Rusyanın aşırı sağcı aday Călin Georgescuyu destekleyen müdahalesine yönelik kanıt ileri sürülmesi sebebiyle Anayasa Mahkemesinin başkanlık seçiminin 6 Aralık 2024teki ilk turunu iptal etme şeklindeki benzeri görülmemiş kararı siyasi bir krize sebep olmuştur. Bunun ardından, Sosyal Demokrat Partinin Avrupa-yanlısı koalisyon görüşmelerinden 19 Aralıkta çekilmesi nedeniyle, yeni bir hükümetin kurulmasında sorunlar ortaya çıkmıştır.[1]

Bu zorluklara yanıt olarak, Romanya'nın yeni koalisyon hükümeti 30 Aralık 2024te bir dizi ekonomik tedbiri onaylamıştır. Bu tedbirler arasında vergi artışları, kamu sektörü maaş ve emekli maaşlarına tavan getirilmesi ve 130 milyar Ley (26 milyar Avro) tasarruf sağlamak amacıyla çeşitli vergi muafiyetlerinin kaldırılması yer almıştır.[2]

Bu iç zorlukların ortasında Romanya, 1 Ocak 2025te Bulgaristan ile birlikte Şengen

Bölgesi'ne tam üye olarak, uluslararası ilişkilerinde önemli bir kilometre taşını geride bırakmıştır. Ancak ülke, 2024 yılında GSYH'nin %8'ine ulaşacağı tahmin edilen bütçe açığı ve seçimlerin iptalinin ardından devam eden siyasi belirsizlik gibi ekonomik kaygılarla boğuşmaya devam etmektedir. Romanya 2025'in başlarında bu karmaşık meselelerle uğraşırken, söz konusu durum ülke için önemli bir değişim ve zorluk dönemine işaret etmektedir.[3]

Romanya'nın Balkanlar'daki stratejik önemi, onu bölgenin jeopolitik durumunu etkilemek isteyen büyük güçler için bir odak noktası haline getirmiştir. Ülkenin Ukrayna savaşındaki kritik rolü, Karadeniz bölgesindeki konumu ve Üç Deniz Girişimi'ne katılımı, Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği ve Rusya gibi küresel aktörlerin dikkatini çekmiştir. Bu güçler Romanya'daki çıkarlarını ilerletmek niyetiyle sıklıkla istikrarsızlaştırma ve ardından yeniden istikrara kavuşturma stratejilerini kullanmaktadır. ABD ve AB, artan askeri varlık ve ekonomik girişimler yoluyla Romanya'nın Batı yönelimini korumaya çalışırken, Rusya bilgi savaşı, siyasi müdahale ve iç bölünmelerin istismarı üzerinden bu yönelimi bozmaya çalışmaktadır. Dış etkilerin bu karmaşık etkileşimi, Romanya'nın mevcut siyasi ve ekonomik zorluklarını aşma çabalarını daha da karmaşık hale getirmektedir.[4]

Bu arada Nicuşor Dan ve Elena Lasconi gibi reformcu siyasetçiler, yeni tarihler belirlenmeden önce seçimlerin iptaline ilişkin net açıklamalar yapılmasını talep ederek, halkın demokratik kurumlara olan güvenini korumak için şeffaflığa duyulan ihtiyacı vurgulamışlardır.[5]

Seçimin iptali kararına yol açan koşullara yönelik devam eden soruşturmalar, sosyal medya platformları aracılığıyla oy manipülasyonu, yasadışı kampanya finansmanı ve Rus müdahalesi şüphesine ilişkin kanıtlar ortaya çıkarmıştır. Hükümetin 2025 baharı için yeni cumhurbaşkanlığı seçim tarihlerini değerlendirdiği bildirilmektedir. Uluslararası toplum ise Romanya'daki durumu yakından izlemekte, ülkedeki demokratik süreçlerin istikrarı ve Avrupa seçimlerine dış müdahale potansiyeli konusunda endişe duymaktadır. 7 Ocak 2025 itibariyle Romanya, yeni cumhurbaşkanlığı seçimleri için kesin tarihin henüz açıklanmadığı bu karmaşık siyasi durumda yol almaya devam etmektedir.[6]

Romanya'da cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 6 Aralık 2024te iptal edilmesi, halkın ülkenin demokratik kurum ve süreçlerine olan güvenini önemli ölçüde sarsmıştır. Ocak 2025 başında yapılan bir anket, Romanyalıların %62'sinin Anayasa Mahkemesi'nin seçimleri iptal etme kararını onaylamadığını ortaya koyarak, bu benzeri görülmemiş eylemden duyulan memnuniyetsizliğin yaygınlığına işaret etmiştir. Elena Calistru'nun Romanya'nın demokratik sürecine olan güven tehlikede şeklindeki açıklaması, güvende yaşanan bu sarsılmaya ilişkin bir başka örnek teşkil etmiş ve seçim sisteminin bütünlüğüne ilişkin artan şüpheciliği yansıtmıştır. Bu durum aynı zamanda toplumsal bölünmeleri de derinleştirmiş, aşırı sağcı hareketler iptal kararını bir derin devlet komplosunun kanıtı olarak göstererek, potansiyel olarak kutuplaşmayı daha da körüklemiş ve popülist söylemi meşrulaştırmıştır.[7]

Kriz, kilit kurumlardan şeffaflık ve hesap verebilirlik taleplerinin artmasına yol açmıştır. Reformcu siyasetçiler yeni seçim tarihleri belirlenmeden önce belirgin açıklamalar yapılması çağrısında bulunmuştur. Bu durum, Kasım 2023 anketine göre Romanyalıların

yalnızca %19,4'ünün hükümete güven duyduğunu göstermesiyle, siyasi kurumlara olan güvenin zaten düşük olduğu bir zeminde gerçekleşmektedir. Bu güven sarsılmasının uzun dönem sonuçları endişe verici olup, Romanya'yı yabancı müdahale kampanyalarına karşı daha savunmasız hale getirme ve siyasi durumunu yeniden şekillendirme potansiyeline sahiptir. Ülke bu güven kriziyle boğuşurken, demokratik kurumlarının istikrarı da tehlikeye girmektedir.[8]

Romanya 2025'e doğru ilerlerken, iç çekişmeler ve dış baskılarla şekillenen kritik bir kavşakta bulunmaktadır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin iptali sadece Romanya'nın demokratik süreçlerinin sağlamlığı konusunda ciddi soru işaretleri uyandırmakla kalmamakta, aynı zamanda Doğu Avrupa demokrasilerinin ülke dışından kayanaklanan entrikalara karşı savunmasızlığına da işaret etmektedir. Bu çalkantılı olayları ele alırken Romanya, acil ekonomik reformlar ile halkın güvenini ve siyasi meşruiyeti yeniden tesis etme zorunluluğunu dengelemelidir. İleriye dönük olarak izlenecek yol, dürüstlüğe menfaatten daha fazla öncelik veren ve demokratik kurumları hem iç uyuşmazlıklara, hem de dış müdahalelere karşı güçlendiren şeffaf ve kapsayıcı bir siyasi süreci gerekli kılmaktadır. Romanya'nın demokratik ve ekonomik istikrarının desteklenmesinde Avrupa Birliği ve diğer Batılı müttefiklerin katılımı oldukça önemli olacaktır. Romanya, Şengen Bölgesi gibi Avrupa yapılarına daha fazla entegre olurken, stratejik önemi, ülkeyi bu siyasi ve ekonomik zorluklar kargaşasında yönlendirebilecek sağlam, şeffaf ve istikrarlı bir yönetişim çerçevesine duyulan ihtiyacın altını çizmektedir.

Öte yandan, Romanya'daki gelişmelerin, demokrasilerin dış müdahalelere bu kadar açık olduğu durumlarda ortaya çıkan sorunlar üzerinde düşünme ihtiyacını bir kez daha ortaya koyduğunu belirtmek gerekir. Demokrasilerin dışarıdan gelen meydan okumalara ve müdahalelere direnme ve bunları sönümlendirme kapasitesinin, dirençli demokrasi için gerçek bir kıstas olduğu unutulmamalıdır.

* *Analist, Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*

** *Fotoğraf: Daily Sabah*

---

[1] "Confidence in Romania's democratic process hangs by a thread," Euractiv, 9 Aralık 2024, https://www.euractiv.com/section/politics/news/confidence-in-romanias-democratic-process-hangs-by-a-thread/; Alexandru Damian, "The annulment of Romania's presidential election reflects both foreign meddling and domestic failures," LSE Blogs, 13 Aralık 2024, https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2024/12/13/the-annulment-of-romanias-presidential-election-reflects-both-foreign-meddling-and-domestic-failures/.

[2] "Romania's new government hikes taxes, caps public sector wages and pensions,"

Euractiv, 31 Aralık 2024, https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/romanias-new-government-hikes-taxes-caps-public-sector-wages-and-pensions/.

[3] "Romania's new government approves new economic plan aimed at slashing deficit, state spending," Euronews, 31 Aralık 2024, https://www.euronews.com/my-europe/2024/12/31/romanias-new-government-approves-new-economic-plan-aimed-at-slashing-deficit-state-spendin ; "Romanian govt. must explain annulment of presidential elections before setting new dates, say reformist opposition," Romania Insider, 6 Ocak 2025, https://www.romania-insider.com/romanian-govt-must-explain-annulment-presidential-elections-reformist-opposition-jan-2025.

[4] Teoman Ertuğrul Tulun, "İstikrarsızlaştırma ve Yeniden İstikrar Yaratma Döngüsünün Balkan Demokrasileri Üzerindeki Etkileri," Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No: 2024/27, 30 Aralık 2024, https://avim.org.tr/tr/Analiz/ISTIKRARSIZLASTIRMA-VE-YENIDEN-ISTIKRAR-YARATMA-DONGUSU-BALKAN-DEMOKRASILERI-UZERINDEKI-ETKILERI.

[5] "Romania's new government hikes taxes, caps public sector wages and pensions," Euractiv, 31 Aralık 2024, https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/romanias-new-government-hikes-taxes-caps-public-sector-wages-and-pensions/ ; "Romanian govt. must explain annulment of presidential elections, reformist opposition says," Romania Insider, 6 Ocak 2025, https://www.romania-insider.com/romanian-govt-must-explain-annulment-presidential-elections-reformist-opposition-jan-2025.

[6] Alexandru Damian, "The annulment of Romania's presidential election reflects both foreign meddling and domestic failures," LSE Blogs, 13 Aralık 2024, https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2024/12/13/the-annulment-of-romanias-presidential-election-reflects-both-foreign-meddling-and-domestic-failures/ ; "Romania's top court annuls results of presidential election's first round," Al Jazeera, 6 Aralık 2024, https://www.aljazeera.com/news/2024/12/6/romanias-top-court-annuls-results-of-presidential-elections-first-round.

[7] "IRES survey: Two-thirds of Romanians believe scrapping presidential elections was a bad decision," Romania Insider, 8 Ocak 2025, https://www.romania-insider.com/ires-survey-scrapping-elections-jan-2025 ; "Confidence in Romania's democratic process hangs by a thread," Euractiv ; Alexandru Damian, "The annulment of Romania's presidential election reflects both foreign meddling and domestic failures," LSE Blogs, 13 Aralık 2024, https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2024/12/13/the-annulment-of-romanias-presidential-election-reflects-both-foreign-meddling-and-domestic-failures/.

[8] "Romanian govt. must explain annulment of presidential elections, reformist opposition says," Romania Insider ; "Romanians trust the army and the church the most, politicians the least - survey," Romania Insider, 15 Kasım 2023, https://www.romania-insider.com/romanians-trust-army-church-survey-nov-2023.

Yazar hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "FIRTINADA YOL ALMAK: ROMANYA'NIN SİYASİ ÇALKANTILARI VE DIŞ MÜDAHALELER ARASINDA EKONOMİK REFORMLAR - DAILY SABAH - 10.01.2025." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2025 / 5. Şubat 19. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/Blog/FIRTINADA-YOL-ALMAK-ROMANYA-NIN-SIYASI-CALKANTILARI-VE-DIS-MUDAHALELER-ARASINDA-EKONOMIK-REFORMLAR-DAILY-SABAH-10-01-2025

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır